

โลกของคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัด:
ประสบการณ์ชีวิต มุมมอง
และการให้ความหมาย*
(The World of Stray-dog Owners:
Life Experience, Points of View and
Meaning)

นิตา สุขประเสริฐ**
(Nisa Sukprasert)

Received: July 20, 2020
Revised: February 22, 2021
Accepted: April 8, 2021

บทความวิจัย
-
วิชาการ

* บทความชิ้นนี้พัฒนามาจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาวิชาการวิจัยทางสังคม เรื่อง “ชีวิตคนเลี้ยงหมาจรจัด”.

** นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยทางสังคม คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Student Master, Social Research, Faculty of Sociology and Anthropology, Thammasat University).

บทคัดย่อ

ด้วยรูปร่างที่เปลี่ยนไปของสุนัขและพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขที่ขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม และความเข้าใจที่ถูกต้อง ประกอบกับภาครัฐยังไม่มีมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่มีความชัดเจน จนส่งผลให้เกิดปัญหาสุนัขจรจัดตามท้องถนนที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนโดยทั่วไป แต่กลับมีบุคคลจำนวนหนึ่ง ที่แสดงออกถึงความต้องการในการให้ความช่วยเหลือและรับเลี้ยงสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเอง บทความนี้จึงมุ่งศึกษาถึงกระบวนการเป็นผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดผ่านมุมมองและประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริงของคนเก็บสุนัขจรจัดมาเลี้ยงไว้ในบ้านของตนเองจำนวน 7 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักนำสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองเป็นผลมาจากการพบเห็นสุนัขจรจัดได้รับบาดเจ็บ พิการ และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หากปล่อยไว้อาจส่งผลให้สุนัขได้รับบาดเจ็บสาหัสจนถึงแก่ความตาย หรือมีความผูกพันระหว่างผู้รับเลี้ยงกับสุนัขจรจัด ซึ่งพัฒนาไปสู่ความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของสุนัขจรจัดและตัดสินใจให้ความช่วยเหลือด้วยการรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านบนพื้นฐานที่ได้รับพลังสนับสนุนจากครอบครัว อารมณ์ร่วม ความสำเร็จ และทัศนคติที่ต่อการมองสุนัขจรจัด

ทั้งนี้ หลังนำสุนัขจรจัดเข้ามาเลี้ยงที่บ้านปรากฏว่าวิถีชีวิตของผู้เลี้ยงสุนัขจรจัดได้เปลี่ยนไปโดยยึดโยงกับสุนัขของพวกเขาตั้งแต่กิจวัตรประจำวัน พื้นที่ในการเลี้ยงสุนัข ชีวิตการทำงาน การจัดสรรรายได้ การพักผ่อน ไปจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวหลังจากที่มีสุนัขเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า “สุนัขจรจัดเป็นมากกว่าสัตว์เลี้ยง”

คำสำคัญ: สุนัขจรจัด, คนเลี้ยงสุนัข, ประสบการณ์ชีวิต

ABSTRACT

The absence of practical legal measures on animal protection, a large number of dogs are abandoned by their owners, causing the problem of stray dogs on street. Nevertheless, the problem has been solved, at least in part, by those people who care for and give shelter to stray dogs at home. The purpose of this article is to study how an individual has become a stray-dog owner and how the stray-dog adoption affects his/her life. Data was collected from an in-depth interview of 7 stray-dog owners with emphasis on their experiences and points of view. Findings show that for some stray-dog owners the adoption results from their encounter of injured or disabled stray dogs seemingly in helpless or fatal condition, for others it is a sense of ownership developed from their attachment to a particular stray dog. The decision is supported by their families whose empathy, participation, and positive attitudes towards stray dogs are fundamental to their success. Once stray dogs have become part of their families, apart from creating space for their living, the owners have to adjust their daily routine, work schedule, leisure activities, income allocation and relationships within their families accordingly. That is to say 'stray dogs are more than just a pet'.

Key words: Stray Dogs, Dog Caregivers, Life Experience

บทนำ

บทความนี้นำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัด¹ ผ่านมุมมองและประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริง โดยความสำคัญของการศึกษานี้เป็นผลอันเนื่องมาจากการที่สุนัขเป็นหนึ่งในสัตว์เลี้ยงที่เป็นที่นิยมและมีความผูกพันกับคนมาอย่างยาวนาน จนผู้เลี้ยงหลายคนได้มอบสถานภาพพิเศษว่าสุนัขเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อนสนิทของผู้เลี้ยงและมีบทบาทสำคัญต่ออัตลักษณ์ทางสังคม อารมณ์ความรู้สึก และการใช้ชีวิตของผู้เลี้ยง นอกเหนือจากการเป็นเพียงสัตว์ที่ถูกเลี้ยงภายในบ้านเรือน (Chompreda 2005) ไปจนถึงการเลี้ยงสุนัขเพื่อเป็นทางเลือกทดแทนการสร้างครอบครัวและการมีบุตร (Chalamwong 2009)

ยิ่งไปกว่านั้น ภายใต้บริบทสังคมในยุคปัจจุบันการเลี้ยงสุนัขยังถือเป็นพฤติกรรมการบริโภคที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของผู้รับเลี้ยงสุนัขที่ถูกสร้างและสะท้อนผ่านสายพันธุ์สุนัขและวิธีการเลี้ยงสุนัข อาทิ การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ต่างประเทศและการเลี้ยงสุนัข “แบบหรรุทรา” ทั้งในรูปแบบการแต่งกายและสวมใส่เครื่องประดับที่ทันสมัยราคาแพงให้แก่สุนัข การพาสุนัขเข้าสปา การจัดหาอุปกรณ์เครื่องนอนคุณภาพดี การจัดงานวันเกิดให้สุนัข รวมถึงการพาสุนัขไปท่องเที่ยวหรือพบปะสังสรรค์กับสุนัขและคนอื่น ๆ เป็นประจำ เหล่านี้มีส่วนสำคัญในการก่อรูปอัตลักษณ์ของ “ผู้เลี้ยงโฮโซ” ที่ถูกสร้างผ่านการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์ “โฮโซ” และการเลี้ยงสุนัข “แบบโฮโซ” (Chompreda 2005)

นอกจากพฤติกรรมบริโภคที่แสดงออกให้เห็นถึงการให้ความรักและการรับเลี้ยงสุนัขแบบโฮโซแล้วนั้น ในอีกด้านหนึ่งเรายังพบเห็นพฤติกรรมการปฏิเสธการเลี้ยงสุนัขอยู่ไม่น้อย อันเนื่องมาจากพฤติกรรมเลี้ยงสุนัขที่ขาดจิตสำนึก ขาดความรับผิดชอบ ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงสุนัขที่ถูกต้องของผู้เลี้ยง การขาดความพร้อมในมิติต่าง ๆ การใช้ชีวิตของผู้เลี้ยงที่ก่อให้เกิดข้อจำกัดบางประการต่อการเลี้ยง

¹ สุนัขจรจัด หมายถึง สุนัขที่ไม่มีบุคคลครอบครองหรือถูกปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยง โดยปราศจากการควบคุม ไร้บ้านไม่มีเจ้าของ ขาดผู้รับผิดชอบ พลัดหลง ผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัด หมายถึง ผู้ที่ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำ และเลี้ยงไว้อยู่ในสถานที่เลี้ยงของตนเอง ภายใต้การควบคุมดูแล.

สุนัข (Phipatkan, Chaisukun & Suanphong 2016) ไปจนถึงพฤติกรรมและ
รูปลักษณะที่เปลี่ยนไปของสุนัขที่เลี้ยงไว้ (Khunkhwaeng 2014) จนส่งผลให้สุนัข
หลายตัวปราศจากผู้เลี้ยงและกลายมาเป็นสุนัขเร่ร่อนเอาตัวรอดตามท้องถนน โดยที่
ภาครัฐยังไม่มีการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่มีความชัดเจนและเด็ดขาด
นำมาสู่จุดเริ่มต้นของการเกิดปัญหาสุนัขจรจัดที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในประเทศ
ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กลายเป็นปัญหาเรื้อรังของกรุงเทพมหานครมาเป็น
เวลานานที่ไม่สามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม
(Srisathaporn 2009, Khunkhwaeng 2014)

ด้วยสภาพปัญหาสุนัขจรจัดที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดปัจเจกบุคคลจำนวนหนึ่งที่มี
พฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงการให้ความรัก ต้องการช่วยเหลือสุนัข และการรับ
เลี้ยงสุนัขจรจัด โดยพฤติกรรมดังกล่าวมักเริ่มต้นจากการพบเห็นสุนัขจรจัดที่อยู่
รอบตัวในชีวิตประจำวันและเกิดความสงสาร จึงต้องการให้ความช่วยเหลือบาง
ประการที่พวกเขาสามารถทำได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้อาหาร การให้ความ
ช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาล จนเกิดความผูกพันกับสุนัขจรจัดที่ตนเองเคย
ช่วยเหลือ จึงตัดสินใจนำสุนัขจรจัดเหล่านั้นกลับมาเลี้ยงดูที่บ้านของตนเอง โดยการ
ช่วยเหลือและรับเลี้ยงสุนัขจรจัดดังกล่าวมักเริ่มรับเลี้ยงสุนัขจรจัด 1 ตัว เพิ่มขึ้น
2 ตัว และจาก 2 ตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นหลักสิบ อย่างไรก็ตาม การนำสุนัขจรจัดมา
เลี้ยงไว้ที่บ้านของตนเองนั้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือสุนัขจรจัดหรือด้วย
เหตุผลใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งในทางตรงและในทางอ้อมต่อผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัด
ครอบครัว เพื่อนบ้าน และชุมชน อาทิ ความเดือดร้อนจากการที่สุนัขที่นำมาเลี้ยง
เหล่านั้นส่งเสียงดังรบกวน ส่งกลิ่นเหม็นจากการปล่อยสิ่งปฏิกูลจำนวนมาก การไล่กัด
ผู้คนตามท้องถนน ไปจนถึงอาจนำมาซึ่งความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ
เหล่านี้ อาจพัฒนาไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดกับสมาชิกใน
ครอบครัว เพื่อนบ้าน หรือคนภายในชุมชน จนอาจสร้างความยากลำบากในการ
ดำรงชีวิตประจำวันของผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัด

คำถามที่น่าสนใจคือ คนกลุ่มนี้คิดอย่างไรในการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดเป็นสิบ ๆ
หรือแม้แต่เป็นร้อย ๆ ตัว และการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดหลายตัวเกิดขึ้นได้อย่างไร พวกเขา
มีความพร้อมหรือศักยภาพเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือรับเลี้ยงสุนัขหรือไม่

การรับเลี้ยงสุนัขนำมาซึ่งปัญหาหรือความยุ่งยากในชีวิตของพวกเขาหรือไม่ อย่างไร และพวกเขาจัดการกับการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดเหล่านั้นอย่างไร ทั้งนี้ จากบททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจุบันยังไม่มียานศึกษาใดที่แสดงให้เห็นภาพความสัมพันธ์และชีวิตประจำวันของสุนัขจรจัดและคนที่รับเลี้ยงสุนัขจรจัดว่าพวกเขาเหล่านั้นเป็นใคร เงื่อนไขใดที่ทำให้พวกเขารับเลี้ยงสุนัข มุมมองและประสบการณ์ของคนที่ยอมรับเลี้ยงสุนัขจรจัดไปเลี้ยงที่บ้านหรือที่พักของตนเอง รวมถึงการให้อาหารและการดูแลเบื้องต้นแก่สุนัขจรจัดตามที่สาธารณะต่าง ๆ ของพวกเขาเป็นอย่างไร จนส่งผลให้คนรับเลี้ยงสุนัขจรจัดได้สร้างโลกและชีวิตประจำวันที่มีสุนัขจรจัดร่วมอยู่ด้วย

ทั้งนี้ หากพิจารณาจากมุมมองของบุคคลภายนอก “โลกของคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัด” อาจเต็มไปด้วยความแปลก ความน่ารังเกียจ ความสกปรก และบุคคลภายนอกหลายคนอาจให้ภาพเชิงลบแก่คนเลี้ยงสุนัขจรจัด เช่น การมีมุมมองว่าการให้อาหารแก่สุนัขจรจัดเป็นที่มาของปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่ ก่อให้เกิดความสกปรกของพื้นที่และเป็นแหล่งที่อยู่ของสุนัขจรจัด อันเป็นต้นเหตุให้สุนัขมาอยู่อาศัยในพื้นที่อย่างถาวรและสร้างความเดือนร้อนแก่ชาวบ้านในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การไล่กัดผู้เดินผ่าน การเป็นแหล่งเชื้อโรค การส่งเสียงดังรบกวน หรือการมีมุมมองที่ว่าคนเลี้ยงสุนัขจรจัดได้สร้างปัญหาให้ตนเอง โดยเฉพาะการเพิ่มภาระทางการเงินให้แก่ตนเองและครอบครัว

ดังนั้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสบการณ์ชีวิตของคนที่ยอมรับเลี้ยงสุนัขจรจัดมาเลี้ยงไว้ที่บ้านของตนเองตั้งแต่ 5 - 50 ตัว เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมุ่งตอบคำถามสำคัญที่ว่าคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัดมีที่มาที่ไปของการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดอย่างไร อะไรเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ตัดสินใจเก็บสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเอง ไปจนถึงประสบการณ์ชีวิตประจำวันที่มีสุนัขจรจัดเป็นส่วนหนึ่ง

กรอบแนวคิดการศึกษา

บทความนี้ผู้ศึกษาได้มีการทบทวนแนวคิดการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) เพื่อใช้เป็นกรอบการศึกษาและวิเคราะห์ผลการศึกษาประสบการณ์ชีวิตของคนที่เกี่ยวข้องมาตั้งแต่เยาว์วัยในที่อยู่อาศัยของตนเอง

แนวคิดการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้กระทำ (Actor) และการตีความหมายของความจริงทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับ “สิ่งที่อยู่ภายใน” (Inner) คือ ความรู้สึกที่อยู่ภายในที่เราแสดงออกมาสู่ภายนอก หรือเรียกว่าความรู้สึกร่วม ซึ่งแนวคิดการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ เป็นแกนหลักของสังคมวิทยาแนวการตีความ หรือสังคมวิทยาชีวิตประจำวัน (Sociology of everyday life) ที่ให้ความสำคัญกับการให้ความหมายในเชิงอัตวิสัย ซึ่งกรอบแนวคิดนี้ให้ความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยมองว่ามนุษย์ใช้ชีวิตอยู่ในโลกแห่งความหมาย ซึ่งกระบวนการนิยามและการตีความหมาย สามารถที่จะสร้างขึ้น ปรับเปลี่ยน เรียนรู้ และถ่ายทอดไปสู่กระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสังคม (Suwannaput 2003) ขณะเดียวกัน ยังเป็นแนวคิดที่มองสังคมมนุษย์เป็นกระบวนการแห่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสมาชิกในสังคมได้พัฒนาแนวทางแห่งการกระทำที่หลากหลายตามแต่สถานการณ์ที่บุคคลได้เผชิญอยู่ โดยที่บุคคลเหล่านั้นถูกเชื่อมโยงไว้ด้วยการกระบวนการปฏิสังสรรค์ และการพัฒนาแนวทางการกระทำให้สอดคล้องกับผู้อื่น บุคคลเหล่านี้อาศัยอยู่ในโลกแห่งวัตถุ การกระทำของพวกเขาก็ถูกขึ้นาโดยความหมายที่มีต่อวัตถุเหล่านั้น วัตถุต่าง ๆ ถูกสร้าง หยดยิ่ง เปลี่ยนแปลง ขณะที่ทำการปฏิสังสรรค์กับผู้อื่น ซึ่งการที่มีกลุ่มความสัมพันธ์และตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมที่ต่างกัน ส่งผลให้มี “โลกแห่งความหมาย” แตกต่างกันไปตามชุดแห่งความหมายที่ถูกกำหนดไว้

ดังนั้น บทความเรื่อง “โลกของคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัด: ประสบการณ์ชีวิต มุมมอง และการให้ความหมาย” จึงเลือกใช้ทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ในการศึกษา โดยแนวคิดนี้น่าจะสามารถทำความเข้าใจ “คนเลี้ยงสุนัขจรจัด” ได้ตามวิธีคิด มุมมอง ประสบการณ์ การทำความเข้าใจเหตุผล และการให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ หรือการให้ความหมาย ของพฤติกรรมมารับเลี้ยงสุนัข การตีความสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งเกิดจากความรู้สึก การรับรู้

อารมณ์ ความคิด ความเชื่อของผู้รับเลี้ยงสุนัข ซึ่งบุคคลดังกล่าวนี้ถือเป็นผู้กระทำทางสังคม (Active Actor) และเป็นผู้ให้ความหมายต่อการกระทำต่าง ๆ

วิธีการศึกษา

บทความนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงประสบการณ์ชีวิตของคนที่เกี่ยวข้องมาเลี้ยงไว้ในที่อยู่อาศัยของตนเองและกระบวนการเป็นผู้รับเลี้ยงสุนัขจัดผ่านมุมมองและประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริง โดยมุ่งศึกษาเงื่อนไขที่ทำให้ตัดสินใจเก็บสุนัขมาเลี้ยงที่บ้านของตนเอง ประสบการณ์ชีวิตประจำวันที่มีสุนัขจัดเป็นส่วนหนึ่ง และมุมมองที่มีต่อสุนัขจัดในสายตาคนเลี้ยง โดยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ หนึ่ง ช่วงเริ่มต้นผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ อาทิ บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสาร รายงานการวิจัย หนังสือ รวมถึงข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสุนัขจัด และ สอง จากนั้นผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้รับอุปการะสุนัขจัดหรือผู้ที่เก็บสุนัขจัดมาเลี้ยงดูที่บ้านของตนเอง ในส่วนของการหาผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา หรือบุคคลที่นำสุนัขจัดมาเลี้ยงไว้ที่บ้านของตนเอง หรือคนรับเลี้ยงสุนัขจัดในครั้งนี้ ด้วย 2 วิธีหลัก ได้แก่ การหาผู้ให้ข้อมูลหลักผ่านคนรู้จัก โดยการสอบถามจากคนเลี้ยงสุนัขหรือขอให้อาหารสุนัขข้างถนนที่จากคนที่รู้จักใช้การถามต่อแบบลูกโซ่ และการประกาศหาผู้ให้ข้อมูลหลักจากกลุ่มคนรักสุนัขในเฟซบุ๊ก (Facebook) โดยกำหนดหลักเกณฑ์ว่าจะต้องเป็นผู้ที่เลี้ยงสุนัขจัดโดยการนำมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองตั้งแต่ 5 ตัวขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 ตัว จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุระหว่าง 23 - 70 ปี ส่วนใหญ่ทำงานประจำมีรายได้ประมาณ 10,000 - 40,000 บาท / เดือน และมีเพียง 3 คนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขายมีรายได้ไม่แน่นอน ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล (จังหวัดนนทบุรีและปทุมธานี) และมีผู้ให้ข้อมูลหลักอีก 2 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด (จังหวัดพิจิตรและปราจีนบุรี)

ผลการศึกษา

สำหรับส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลหลักที่รับสุนัขอจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านทั้ง 7 คน ถึงประสบการณ์ชีวิตของคนที่เกี่ยวข้องมาเลี้ยงไว้ในที่บ้านของตนเองและกระบวนการเป็นผู้รับเลี้ยงสุนัขอจรจัด ตั้งแต่ การรับสุนัขอจรจัดตัวแรกเข้าบ้าน การตัดสินใจช่วยสุนัขตัวต่อไปของผู้รับเลี้ยงสุนัขอจรจัด พลังสนับสนุนและยับยั้งการช่วยสุนัขอจรจัดชีวิตประจำวันและชีวิตยามว่างที่เปลี่ยนไปของผู้รับเลี้ยงสุนัขอจรจัด ชีวิตการทำงานและที่มาของรายได้เลี้ยงตนเอง ครอบครัว และสุนัข ตลอดจนความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหลังจากมีสุนัขในชีวิต และมุมมองสุนัขอจรจัดในสายตาคนเลี้ยง โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษิตตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การรับสุนัขอจรจัดตัวแรกเข้าบ้าน

1.1 อะไรที่ทำให้เริ่มเลี้ยง

จุดเริ่มต้นของการนำสุนัขอจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 7 คน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดต่างมีทัศนคติและพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ล้วนเป็นคน “รักสุนัข” เป็นพื้นฐานมาแต่เดิม ประกอบกับผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ล้วนมีประสบการณ์และความรู้สึกที่ดีในการเลี้ยงสุนัขมาก่อนหน้า ซึ่งมีเพียงผู้ให้ข้อมูลหลักบางส่วนที่ไม่มีประสบการณ์การเลี้ยงสุนัขมาก่อน หากแต่มีความรู้สึกที่ต้องการเลี้ยงสุนัขมาเป็นพื้นฐาน โดยทัศนคติ ประสบการณ์ และความต้องการหรือความอยากเลี้ยงสุนัขเหล่านี้ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตัดสินใจเลือกที่จะให้ความช่วยเหลือสุนัขอจรจัดโดยการนำกลับมาเลี้ยงที่บ้านของตนเอง

หากแต่ผู้ให้ข้อมูลหลักเหล่านี้ล้วนมีกระบวนการเข้าสู่การเป็นผู้รับเลี้ยงสุนัขอจรจัดในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป โดยผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ที่เริ่มต้นนำสุนัขอจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองเป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้พบเห็นสุนัขอจรจัดได้รับบาดเจ็บ พิการ ถูกทอดทิ้ง ฯลฯ จนกลายเป็นสุนัขที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และหากปล่อยสุนัขอจรจัดไว้อาจส่งผลให้สุนัขอจรจัดตัวนั้นได้รับบาดเจ็บสาหัสจนถึงแก่ความตายอย่างแน่นอน สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตกอยู่ใน “สภาวะจำยอม” ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือสุนัขอจรจัดเหล่านั้น เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักไม่สามารถทนเห็นสภาพสุนัขอจรจัดเหล่านั้นได้

ผนวกกับการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดเหล่านั้นยังสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่ทำให้ผู้รับเลี้ยงมีความสุข รู้สึกผ่อนคลาย มีเพื่อน และรู้สึกถึงความมีคุณค่าของตนเองที่เพิ่มมากขึ้น เหล่านี้ได้กลายเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงไว้ที่บ้านของตนเอง

ขณะที่การตัดสินใจให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดและการนำสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของผู้ให้ข้อมูลหลัก อีกส่วนหนึ่งกลับมีจุดเริ่มต้นมาจาก “ความผูกพัน” ระหว่างผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดกับสุนัขจรจัดที่ได้ให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่การให้อาหารกับสุนัขจรจัดตัวดังกล่าวอยู่เป็นประจำ จนเกิดความคุ้นเคย ความห่วงใย และความรู้สึกว่าสุนัขจรจัดตัวนั้นเป็นมากกว่าสุนัขจรจัด และได้พัฒนาไปสู่ความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของสุนัขจรจัดตัวดังกล่าว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตัดสินใจให้ความช่วยเหลือผ่านการรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้าน อันถือเป็นจุดเริ่มต้นของประสบการณ์ชีวิตของคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัดที่มีรูปแบบ เงื่อนไข และความน่าสนใจในการตัดสินใจรับเลี้ยงสุนัขที่แตกต่างจากการรับเลี้ยงสุนัขหรือการซื้อสุนัขมาเลี้ยงโดยทั่วไป

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในรายละเอียดของอำนาจในการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลหลักในการรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้าน ผู้ศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ “มีความเป็นอิสระ” ในการตัดสินใจรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านโดยมิต้องมีบุคคลอื่น ๆ เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลหลักในการรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้าน แต่ยังคงมีผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเยาวชนที่บุคคลในครอบครัวได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลหลักในการรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้าน อันเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเยาวชนยังไม่มีศักยภาพและขีดความสามารถด้านทรัพยากรในมิติต่าง ๆ อาทิ อาหาร ยารักษาโรค สถานที่ งบประมาณ ฯลฯ ที่เป็นของตนเองและเพียงพอต่อการรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้าน สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้บุคคลในครอบครัวได้เข้ามามีอิทธิพลสูงต่อการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ จนสามารถกล่าวได้ว่าอำนาจในการตัดสินใจรับเลี้ยงสุนัขจรจัดของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเยาวชนนั้นเป็นอำนาจร่วมกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลักและครอบครัว

1.2 การเตรียมความพร้อมก่อนเลี้ยงและประสบการณ์รับเลี้ยงครั้งแรก

หลังจากผู้ให้ข้อมูลหลักตัดสินใจนำสุนัขจรจัดกลับมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองแล้วนั้น สิ่งแรกที่ทำให้ข้อมูลหลักต้องคำนึงถึงคือการเตรียมความพร้อมในการเลี้ยงสุนัขจรจัดที่เป็นสมาชิกใหม่ในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 7 กลุ่ม มีการเตรียมความพร้อมในการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ดังนี้

กลุ่มแรก กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุนัขมาก่อนรับเลี้ยงสุนัขจรจัด ภายหลังผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์การเลี้ยงสุนัขมาก่อนตัดสินใจรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้สามารถดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเลี้ยงสุนัขจรจัดได้อย่างง่ายดาย เนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้มีพื้นฐานการเลี้ยงสุนัขมาบ้างตั้งแต่ในวัยเด็กหรือมีประสบการณ์จากการไปช่วยเลี้ยงสุนัขที่บ้านของคนรู้จัก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ดำเนินการเตรียมความพร้อมโดยเริ่มต้นจากการสำรวจถึงความพร้อมของตนเองในด้านต่าง ๆ ในการเลี้ยงสุนัขจรจัดตั้งแต่ในส่วนของความพร้อมขั้นต้นด้านสถานที่เลี้ยงสุนัข ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับสุนัข เวลาที่จะต้องให้การดูแลสุนัข ไปจนถึงทักษะในการเลี้ยงและปรับตัวเข้าหาสุนัข เมื่อสำรวจความพร้อมของตนเองขั้นต้นเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้นในขั้นถัดไปผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ยังต้องดำเนินการวางแผนและเตรียมความพร้อมรายละเอียดประจำวันด้านต่าง ๆ ในการเลี้ยงสุนัขจรจัด อาทิ อาหารของสุนัข ที่นอนของสุนัข การรักษาความสะอาดสุนัข การกำจัดเห็บหมัด การฉีดวัคซีนต่าง ๆ ให้กับสุนัขก่อนเลี้ยง ฯลฯ เหล่านี้ถือเป็นรายละเอียดก่อนที่ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญเพื่อให้สุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มที่สอง กลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุนัขมาก่อน นับเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนน้อยที่ค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเตรียมความพร้อมที่จะนำสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองเช่นผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มแรก เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ยังขาดประสบการณ์และความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขจรจัดส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ไม่ทราบว่าตนเองจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านใดบ้าง รวมทั้ง มิได้คำนึงถึงเรื่องสุขภาพของสุนัขและการนำสุนัขจรจัดดังกล่าวไปพบสัตวแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพ

และฉีควัดขึ้นก่อนเลี้ยง สภาวการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้การเลี้ยงดูสุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้เป็นไปในรูปแบบการให้อาหารและที่อยู่อาศัยกับสุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงเท่านั้นเพียงเพราะเข้าใจว่าการให้เพียงอาหารและที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยกับสุนัขก็เพียงพอ ตามที่คุณ A (นามสมมุติ) ได้ให้สัมภาษณ์ถึงกรณีดังกล่าวไว้ว่า

“...ตอนนั้นไม่คิดอะไรเลยค่ะดีใจมาก และเอาหมากลับบ้าน ไม่ได้พาไปหาหมอ ไม่มีความรู้เรื่องนี้เลย เลี้ยงแบบธรรมดา คือ ให้ข้าวให้ที่อยู่ค่ะ...”

(Interview A. (Alias) 6 December 2019)

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสุนัขจรจัดมาเลี้ยงได้สักระยะหนึ่งปรากฏว่าสุนัขจรจัดตัวแรกที่ถูกผู้ให้ข้อมูลหลักนำมาเลี้ยงได้มีอาการป่วยจนกระทั่งเสียชีวิตลง ซึ่งการเสียชีวิตของสุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงดังกล่าวได้กลายเป็นบทเรียนที่สำคัญให้กับผู้ให้ข้อมูลหลักต้องหันมาเริ่มศึกษาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสุนัขอย่างจริงจังทั้งในส่วนของอาหารที่เหมาะสมสำหรับสุนัข การฉีควัดขึ้นต่าง ๆ ให้กับสุนัข รวมไปถึงการศึกษาพฤติกรรมและอาการต่าง ๆ ของสุนัข โดยมีความคาดหวังเพื่อป้องกันมิให้สุนัขที่เธอรักและรับมาเลี้ยง ต้องจากไปโดยไม่สามารถช่วยอะไรได้เฉกเช่นในอดีตที่ผ่านมา อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ต่อการเลี้ยงสุนัขที่มิใช่เป็นการเลี้ยงแบบให้อาหารและที่อยู่อาศัยปลอดภัยให้กับสุนัขเท่านั้น หากแต่ยังต้องดูแลในเรื่องสุขภาพและคุณภาพชีวิตของสุนัขที่ให้ความช่วยเหลือมาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูลหลัก

2. การช่วยสุนัขตัวต่อไปของผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัด

ภายหลังจากสุนัขจรจัดมาเลี้ยงแล้วนั้นคำถามสำคัญที่ตามมาประการหนึ่งคือ ผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดมีความคิดที่จะให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดตัวต่อไปหรือไม่ โดยจากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนหนึ่งยังคงมีความรู้สึกอยากให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดและอยากรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงในบ้านต่อไป เนื่องจากภายหลังจากการสำรวจถึงศักยภาพ ความพร้อม และความต้องการในการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดตัวต่อไปปรากฏว่าผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนนี้ยังคงมีศักยภาพและความพร้อมทั้งในด้าน

งบประมาณ สถานที่ เวลา ฯลฯ ที่เพียงพอในการให้ความช่วยเหลือสุนัขนอร์แมนต่อไป และมีความต้องการที่จะให้บ้านของตนเองมีสุนัขหลาย ๆ ตัว โดยมองว่าสุนัขนอร์แมนเปรียบเสมือนลูก เพื่อน พี่ น้อง หรือเหมือนสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว

อีกทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนนี้มีความเชื่อว่าการให้ความช่วยเหลือสุนัขนอร์แมนเปรียบเสมือนการสะสมเสบียงบุญและแต้มบุญซึ่งทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความสุขกายและสุขใจ และมองว่าในทุกวันนี้คนรักสุนัขและสงสารสุนัขนอร์แมนจำนวนมากมีความยินดีที่จะบริจาคงบประมาณและสิ่งของที่จำเป็นให้สุนัขนอร์แมนมากกว่ารับสุนัขนอร์แมนเลี้ยงที่บ้านเนื่องจากไม่มีความพร้อมในด้านสถานที่และในมิติอื่น ๆ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนนี้จึงพร้อมที่จะเสียสละ เป็นตัวแทนของคนรักสุนัขทั้งหลายในการช่วยเหลือสุนัขนอร์แมนที่มีจำนวนมากและสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการนำสุนัขนอร์แมนเหล่านั้นกลับมาดูแลที่บ้านของตนเองต่อไปและยังคงจะเลี้ยงดูสุนัขนอร์แมนเหล่านี้เป็นอย่างดีที่สุดเพื่อให้มีความสุขทั้งผู้รับเลี้ยงสุนัขนอร์แมนและสุนัขนอร์แมนนั่นเอง

ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ที่มีสุนัขเป็นจำนวนมากกลับไม่มีความต้องการช่วยสุนัขนอร์แมนโดยการรับมาเลี้ยงที่บ้านต่อไป เนื่องจากสุนัขที่ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่รับเลี้ยงอยู่ในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก หากมีการรับสุนัขนอร์แมนเลี้ยงเพิ่มอาจส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักไม่มีศักยภาพและความพร้อมในมิติต่าง ๆ ที่เพียงพอจนอาจทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดความทุกข์ในการรับสุนัขนอร์แมนเลี้ยงและยังอาจทำให้สุนัขนอร์แมนที่รับมาเลี้ยงไม่มีความสุขได้ ดังเช่นในกรณีของคุณ D (นามสมมุติ) ที่สุนัขของเธอส่วนใหญ่เป็นสุนัขพิเศษ ส่งผลให้การเลี้ยงสุนัขกลุ่มนี้จึงมีรายละเอียดมากกว่าการเลี้ยงสุนัขทั่วไป เช่น เรื่องอาหารที่สุนัขของเธอจะต้องกินเป็นอาหารปั่นหยาบ ยารักษาโรคที่สุนัขจะต้องกินตรงเวลา การอาบน้ำให้สุนัขจะต้องทำอย่างระมัดระวังมากกว่าสุนัขทั่วไป ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุนัขที่มีภาวะพิเศษ (สุนัขที่มีภาวะพิการทางร่างกายและทางสมอง) ที่เพิ่มมากขึ้น และสถานที่เลี้ยงสุนัขที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นข้อจำกัดเป็นอย่างมากในการเลี้ยงสุนัขของคุณ D (นามสมมุติ) และผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการที่จะรับสุนัขนอร์แมนเลี้ยงที่บ้านเพิ่ม หากแต่ยังคงมีความห่วงใยต่อสุนัขนอร์แมนและยังคงให้ความช่วยเหลือสุนัขนอร์แมนที่พบเห็นอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม หากในท้ายที่สุดผู้ให้ข้อมูลหลักได้พบเห็นสุนัขที่ได้รับความเดือดร้อนและต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วน ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ก็ยังคงเลือกที่จะ

เข้าไปให้ความช่วยเหลือโดยการนำไปเลี้ยงที่บ้านเช่นเดิมหรือมุ่งให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น เช่น การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การให้อาหาร ไปจนถึงการหาบ้านให้กับสุนัขเหล่านี้ต่อไป

3. พลังสนับสนุนและยับยั้งการช่วยสุนัข

ในการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดโดยการนำสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองจากตัวที่ 1 สู่ตัวที่ 2 และตัวต่อ ๆ ไปของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 7 คน ต่างได้รับอิทธิพลทั้งจากพลังสนับสนุนที่เอื้อให้พฤติกรรมการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดเป็นไปได้ และจากมุมมองเชิงลบที่คนภายนอกมองคนเลี้ยงสุนัข ซึ่งในบางครั้งมีส่วนทำให้ผู้รับเลี้ยงสุนัขลังเลในการให้ความช่วยเหลือ

พลังสนับสนุนการรับเลี้ยงสุนัขจรจัด

พลังสนับสนุนการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดถือเป็นพลังที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งที่เอื้อให้พฤติกรรมการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดของผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดเป็นไปได้ จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 7 คน ล้วนได้รับพลังสนับสนุนการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- *อารมณ์ความรู้สึกต่อสุนัข* นอกจากผู้ให้ข้อมูลหลักตกอยู่ในสถานการณ์ที่เห็นหรือรับรู้ถึงความยากลำบากและความเสี่ยงอันตรายของสุนัขจรจัด พลังสนับสนุนการตัดสินใจช่วยเหลือสุนัขแต่ละครั้งมักเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกสงสารที่มีต่อสุนัขและสถานการณ์ที่สุนัขกำลังเผชิญ โดยกล่าวว่าหากไม่ช่วยเหลือสุนัขอาจทำให้สุนัขเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ เนื่องจากสุนัขที่พบเห็นและให้ความช่วยเหลือมักไม่ได้เป็นเพียงสุนัขจรจัดไร้ที่อยู่อาศัย แต่ยังเป็นสุนัขจรจัดที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ “เรียกความสงสาร” ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นลูกสุนัข สุนัขตั้งครรรภ์ สุนัขแม่ลูกอ่อน สุนัขที่ถูกทำร้าย สุนัขที่ประสบอุบัติเหตุ สุนัขพิการหรือเจ็บป่วย ล้วนเป็นสุนัขที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เต็มที่ ประกอบกับผู้ให้ข้อมูลหลักมีอารมณ์ความรู้สึกถึงความรัก ความผูกพัน และความรับผิดชอบที่มีต่อสุนัขจรจัดที่เคยให้อาหารหรือเห็นหน้าอยู่เป็นประจำ รวมถึงความรู้สึกผิดหากไม่ช่วยและผ่านไป ก็ยังมีบทบาทสำคัญที่เอื้อต่อการให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด

- *ทัศนคติต่อพฤติกรรมและตัวตนของตนเอง* นับเป็นพลังที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งที่เอื้อให้พฤติกรรมการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดของผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดเป็นไปได้ โดยจากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดรู้สึกต่อการเก็บสุนัขจรจัดมาเลี้ยงของตนเองว่าการช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตที่หลายคนมองว่าไร้ค่าอย่างเช่นสุนัขจรจัดทำให้เกิดความรู้สึกดีกับตนเอง และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่ได้ช่วยเหลือสังคม และช่วยชีวิตเพื่อนร่วมโลก นั่นเป็นสิ่งสนับสนุนให้ผู้ให้ข้อมูลหลักยังคงพฤติกรรมการช่วยเหลือสุนัขจรจัดอย่างต่อเนื่อง

- *ความสำเร็จสู่การสร้างความมั่นใจในการช่วยสุนัข* การช่วยสุนัขจรจัดตัวแรก ๆ ของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ไม่มีประสบการณ์เลี้ยงสุนัขมาก่อน อาจทำให้เกิดความไม่แน่ใจว่าจะสามารถช่วยสุนัขได้ตลอดรอดฝั่งหรือไม่ เมื่อเวลาผ่านไปผู้ให้ข้อมูลหลักได้พิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเลี้ยงดูสุนัขที่ช่วยเหลือมาให้ออกจากอันตรายต่าง ๆ ได้อย่างดี ความสำเร็จดังกล่าวทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักมองว่าตนเองมีความสามารถในการดูแลสุนัข และเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจช่วยเหลือสุนัขตัวต่อ ๆ ไป ความรู้สึกมั่นใจในความสามารถของผู้ให้ข้อมูลหลักในการดูแลสุนัขจึงเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตัดสินใจที่จะเก็บสุนัขมาเลี้ยงไว้ที่บ้านของตนเองต่อไป

- *ความเชื่อว่าด้วยเรื่องบุญ - กรรม* การให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดของผู้ให้ข้อมูลหลักยังได้รับการสนับสนุนจากความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการทำบุญและสะสมบุญ กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนหนึ่งมองว่าการช่วยสุนัขจรจัดเป็นการสะสมบุญในรูปของการลงแรงช่วยเหลือสุนัขจรจัด และทำให้มีความสุข นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการทำบุญโดยการช่วยเหลือสุนัขจรจัดจะส่งผลต่อทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ทำให้ชีวิตดีขึ้นได้ตามที่คุณ D (นามสมมุติ) กล่าวว่า

“...เมื่อนานมานี้ พี่เคียดร้อนเรื่องเงิน แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร พี่เป็นหนี้อยู่ประมาณ 90,000 บาท ไปกู้เงินเขาเพื่อไปซื้อบ้าน ถ้าไม่จ่ายเขาจะมายึดบ้าน...อยู่มาวันหนึ่งมีคนใจดีให้พี่ยืมเงิน 1 แสนบาท เขาบอกว่าที่เขาช่วยเพราะเห็นว่าพี่เลี้ยงหมา ชอบช่วยเหลือหมาจรจัด...”

(Interview D. (Alias) 17 August 2019)

และตั้งที่คุณ C (นามสมมติ) กล่าวว่า

“...ช่วยหมา เป็นการทำบุญ ที่ทำบุญและที่หวัง หวังว่า
เกิดมาชาติหน้าจะได้ร่ำรวย...จะได้ช่วยเหลือหมาที่
ได้รับความเดือดร้อนเต็มกำลังมากกว่านี้...”

(Interview C. (Alias) 30 September 2019)

- *ครอบครัวสุนัข* นับเป็นพลังสนับสนุนที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการ
นำสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยจากการศึกษาพบว่าครอบครัวของ
ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีพื้นฐานเป็นคนรักสุนัขเช่นเดียวกัน จึงไม่กลายเป็นอุปสรรค
ต่อการเก็บสุนัขมาเลี้ยงที่บ้าน ดังที่คุณ A (นามสมมติ) กล่าวว่า “...หนูไม่มีปัญหา
เรื่องการเลี้ยงหมา ทุกคนในบ้านรักหมามาก และยังคงช่วยเหลือหนูในทุก ๆ
เรื่อง...” (Interview A. (Alias) 6 December 2019) กล่าวได้ว่าครอบครัวของเธอ
เป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญในการช่วยเหลือสุนัข โดยเฉพาะสุนัขที่เธอเก็บมาเลี้ยงที่
บ้านของเธอ

พลังยับยั้งการช่วยเหลือสุนัข

ในส่วนของพลังยับยั้งการช่วยเหลือสุนัขถือเป็นพลังที่ส่งผลให้ผู้รับเลี้ยงสุนัข
จรจัดลังเลในการให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด ซึ่งจากการศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง
7 คน พบว่า พลังยับยั้งการช่วยเหลือสุนัขที่เกิดขึ้นนั้นมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- *มุมมองเชิงลบที่คนภายนอกมอง* ที่ได้ให้ภาพเชิงลบแก่คนเลี้ยงสุนัขจรจัดว่า
เป็นผู้สร้างปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่จนก่อให้เกิดความสกปรกของพื้นที่และเป็น
ต้นเหตุให้สุนัขสร้างความเดือดร้อนแก่ชาวบ้าน ไปจนถึงมองคนเลี้ยงสุนัขจรจัดว่าได้
สร้างปัญหาและเพิ่มภาระทางการเงินให้แก่ตนเองและครอบครัว นับเป็นหนึ่งในพลังที่
ส่งผลให้ผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดลังเลในการให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด อย่างไรก็ตาม
แม้ผู้ให้ข้อมูลหลักจะรับรู้ภาพลักษณ์เหล่านี้ แต่กลับมองว่าการช่วยเหลือและการ
แบ่งปันกับสุนัข เป็นสิ่งที่ควรทำ ดังคำของคุณ C (นามสมมติ) กล่าวว่า “...มีหนี้เป็น
ล้านแต่ตั้งใจแบ่งปัน ดีกว่ามีเงินเป็นล้านแต่ไม่คิดแบ่งปันเลย...” (Interview C.
(Alias) 30 September 2019) ได้สะท้อนให้เห็นการให้คุณค่าเรื่องการช่วยเหลือและ

การแบ่งปัน อีกทั้งเธอยังบอกว่าทุกวันนี้มีแต่คนคิดถึงส่วนตัว แต่ไม่คิดถึงส่วนรวม จึงทำให้คนภายนอกมีมุมมองต่อพวกเธอในเชิงลบ ดังนั้นเธอเลือกที่จะตัดภาพลักษณ์ในเชิงลบออกไปและเลือกเก็บสิ่งดี ๆ มาเป็นพลังให้ทำในสิ่งที่เธอรักต่อไป เพราะก็มีหลายคนที่มีมองเธอในแง่บวกตั้งคำกล่าวของคุณ C (นามสมมติ) ที่กล่าวไว้ว่า “...คำพูดที่ดีเราก็ก๊เก็บมาเป็นพลังให้ทำดีต่อไป ส่วนไหนที่ไม่เราก็อ่าไปใส่ใจมัน...” (Interview C. (Alias) 30 September 2019)

- มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน นับเป็นพลังที่ส่งผลให้ผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดลงเอยในการให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด โดยจากการศึกษาพบว่า การรับเลี้ยงสุนัขจรจัดได้ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนหนึ่งต้องเกิดปัญหากับเพื่อนบ้านที่ยังคงไม่เข้าใจ ไม่ชอบสุนัข หรือได้รับผลกระทบจากสุนัขจรจัดที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเลี้ยงตั้งที่คุณ A (นามสมมติ) เล่าให้ฟังว่า

“...คนข้างบ้านเค้าเพิ่งมาอยู่ใหม่คะ ไม่ค่อยชอบหมาเท่าไร เขาชอบเอาหินขว้างปาหมาแมวเวลาเดินผ่านหน้าบ้าน หนูเลยแก้ปัญหาโดยการ เอาหมาขังกรงคะ และจะปล่อยเป็นเวลา เพื่อไม่ให้หมาเครียดคะ...”

(Interview A. (Alias) 6 December 2019)

แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีการพูดคุยกับเพื่อนบ้านเพื่อที่จะหาทางออกร่วมกันแล้วนั้น กลับปรากฏว่าผู้ให้ข้อมูลหลักและเพื่อนบ้านยังคงไม่เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน จนในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลหลักและเพื่อนบ้านก็ไม่คุยกันอีก และเพื่อนบ้านก็ยังต่อว่าผู้ให้ข้อมูลหลักอยู่เป็นประจำ

- ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ นับเป็นพลังยับยั้งการช่วยเหลือสุนัขจรจัดที่สำคัญจากการศึกษาพบว่า ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลหลักลงเอยในการให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด เนื่องจากการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดได้นำมาซึ่งค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงหลายประการ อาทิ ค่าอาหาร ค่าอุปกรณ์จำเป็นสำหรับสุนัข การฉีดวัคซีน ค่ารักษาต่าง ๆ ไปจนถึงค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเกี่ยวกับสุนัข (ค่ารักษา พยาบาลฉุกเฉินเมื่อสุนัขที่เลี้ยงไว้ป่วย) โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เลี้ยงจำเป็นต้องวางแผนการใช้จ่ายไว้อย่างละเอียดและสอดคล้องกับรายได้ของตน

ด้วยเหตุนี้ ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจจึงเป็นพลังยับยั้งการช่วยเหลือสุนัขนิจรจัดที่ส่งผลให้ผู้รับเลี้ยงล้มเหลวและต้องพิจารณาก่อนการรับเลี้ยงสุนัขนิจรจัดตัวต่อไป

4. ชีวิตที่ต้องดูแลสุนัข

ชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนไป

ภายหลังจากการนำสุนัขนิจรจัดกลับมาเลี้ยงที่บ้านแล้วนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิงนั่นก็คือ “กิจวัตรประจำวัน” ของคนเลี้ยงสุนัขนิจรจัดที่ย่อมไม่เหมือนเดิม กล่าวคือ กิจวัตรประจำวันของผู้ให้ข้อมูลหลัก ภายหลังจากนำสุนัขนิจรจัดกลับมาเลี้ยงที่บ้านแล้วนั้นมักจะมีข้องเกี่ยวและยึดโยงกับสุนัขที่ตนเองรับมาเลี้ยงไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ภายหลังตื่นนอนที่ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องดำเนินการทำความสะอาดพื้นที่เลี้ยงสุนัข เปลี่ยนน้ำดื่มให้สุนัข จัดเตรียมและให้อาหารกับสุนัข ซึ่งชีวิตการทำงานของผู้ให้ข้อมูลหลักยังคงมีความยึดโยงอยู่กับสุนัขที่พวกเขาเลี้ยงไว้เสมอ แม้ว่าในช่วงเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องทำงานแต่ก็ยังแบ่งเวลาในช่วงพักกลางวันเพื่อมาดูแลสุนัขด้วย อย่างไรก็ตามของ คุณ B (นามสมมุติ) ที่เล่าให้ฟังถึงกิจกรรมที่ใช้เวลาร่วมกับสุนัขตั้งแต่ตื่นนอน จนกระทั่งเข้านอนว่า “...ตั้งแต่ตื่นกระทั่งเข้านอน คุณ B (นามสมมุติ) ก็จะอยู่กับหมาแทบตลอดเวลา แยกกันแค่เวลาทำงานเท่านั้น...” (Interview B. (Alias) 25 January 2020) ระยะเวลาในการทำงานของเธอคือ ช่วงเช้าเวลา 8.00 – 12.00 น. พักเที่ยง 1 ชม. และทำงานช่วงบ่าย เวลา 13.00 - 17.00 น. โดยกิจวัตรประจำวันในช่วงพักกลางวัน (12.00 – 13.00 น.) เธอจะขับรถกลับบ้านมาดูแลสุนัขและตรวจสอบความพร้อมเรียบร้อยภายในบ้าน เธอบอกกับผู้ศึกษาว่าทุกวันเธอจะต้องกลับมาที่บ้านช่วงพักเที่ยง ถ้าหากงานที่เธอทำยังไม่เสร็จช่วงบ่ายเธอก็จะกลับไปทำต่อ เนื่องจากระยะทางจากบ้านของคุณ B (นามสมมุติ) มาที่ทำงานไม่ไกลมาก โดยใช้เวลาขับรถประมาณ 10 นาที หรือระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร จึงทำให้เธอสามารถขับรถยนต์ไป - กลับได้อย่างสะดวกและทันเวลาเช้างานช่วงบ่ายเวลา 13.00 น.พอดี

ถัดมาในช่วงเย็นหรือหลังเลิกงานที่ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ยังคงมีกิจวัตรประจำที่เกี่ยวกับสุนัขมากกว่าการใช้เวลาพักผ่อนเป็นการส่วนตัว ต้องรีบเดินทางกลับไปดูแล ให้อาหาร ป้อนยา จัดเตรียมที่นอนให้กับสุนัข และใช้เวลาเดินเล่น

ร่วมกับสุนัขเพื่อให้สุนัขเกิดความผ่อนคลาย ขณะเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ยังมีการนำอาหารออกไปเลี้ยงสุนัขจรจัดตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ตนเคยให้การเลี้ยงดูมาก่อน อย่างกรณีของคุณ B (นามสมมติ) ที่ในช่วงเย็นหลังเลิกงาน 16.30 น. เธอจะรีบกลับบ้านไปดูสุนัขที่เลี้ยงไว้และเปลี่ยนน้ำให้สุนัขทุกตัวในบ้าน พร้อมทั้งเตรียมข้าวเตรียมน้ำเพื่อไปแจกจ่ายให้กับสุนัขจรจัดข้างถนนที่ เรียกว่า “...หมาในสังกัดของ...” พร้อมทั้งเตรียมยาแก้อาการคัน ยารักษาโรคที่จะเป็นสำหรับสุนัข รวมถึงอุปกรณ์ทำแผลติดรถยนต์ไปทุกครั้ง ยิ่งไปกว่านั้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกิจวัตรประจำวันของผู้ให้ข้อมูลหลักยังครอบคลุมไปถึงช่วงเวลาการพักผ่อนหรือนอนของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ยังคงมีความเกี่ยวข้องกับสุนัข โดยผู้ให้ข้อมูลหลักมักจะมีอาการง่วงและตื่นนอนขึ้นมาเพื่อดูสุนัขของตนเองในตอนดึกเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยของสุนัขอย่างสม่ำเสมอ หรือรีบเร่งออกมาดูสุนัขเมื่อได้ยินเสียงสุนัขเห่าผิดปกติหรือได้ยินเสียงโครมคราม เป็นต้น

กล่าวได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลหลักนั้นถูกยึดโยงกับสุนัขของพวกเขาเสมอ ดังคำที่ว่า “งานก็ต้องทำ สุนัขก็ต้องเลี้ยง” สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับสุนัขที่พวกเขาเลี้ยงไว้อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาของการทำงาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ไม่ได้อยู่กับสุนัข หากแต่ยังมีผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนแบ่งช่วงเวลาพักจากการทำงานช่วงกลางวัน เพื่อมาดูแลสุนัข หรือผู้ให้ข้อมูลหลักบางกรณีก็จะทำงานรับจ้างอิสระในละแวกบ้านที่อาจทำให้การดูแลสุนัขมีลักษณะแตกต่างกันออกไป (ทำงานรับจ้าง แต่สุนัขก็ตามไปด้วย) ดังนั้น ไม่ว่าจะทำงานหรือไม่ทำงาน ผู้ให้ข้อมูลหลักก็จะนึกถึงสุนัขของพวกเขาเสมอ เพราะเมื่อใดที่สุนัขอยู่สบาย พวกเขา ก็สบายใจ และมีกำลังใจในการทำงานต่อไป

การจัดแบ่งพื้นที่สำหรับสุนัข

นอกจากวิถีชีวิตของคนเลี้ยงสุนัขที่เปลี่ยนไปแล้วนั้น การจัดสรรพื้นที่ภายในบ้านของผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดยังถือเป็นความเปลี่ยนแปลงสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน เนื่องจากก่อนที่ผู้ให้ข้อมูลหลักจะรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเอง ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดล้วนมิได้ให้ความสำคัญกับการจัดสรรพื้นที่ภายในบ้าน หากแต่ภายหลังรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงแล้วนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องมีการจัดสรรพื้นที่ใหม่

ระหว่างคนกับสุนัขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและความปลอดภัยแก่สุนัขที่รับมาเลี้ยง ภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยส่วนใหญ่จะจัดสรรพื้นที่ให้สุนัขอาศัยอยู่ในห้อง (ภายในบ้าน) ที่จัดเตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสมและมีการจัดทำคอกจากวัสดุที่คงทน แข็งแรง และทำความสะอาดง่ายเพื่อให้สุนัขสามารถอยู่ในห้องดังกล่าวได้หลายตัว ควบคู่ไปกับ จัดวางเครื่องใช้ภายในครัวเรือนใหม่เท่าที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความเอื้ออำนวยและปลอดภัยต่อการเลี้ยงสุนัข โดยเฉพาะอุปกรณ์ทำครัวหรือของมีคมต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักจะดำเนินการเก็บอุปกรณ์ดังกล่าวไว้ในพื้นที่ที่เหมาะสม อาทิ เก็บใส่ในลิ้นชักแทนการวางไว้ ไปจนถึงการเลือกใช้ถังขยะแบบที่มีฝาปิดเพื่อป้องกันสุนัขหรือคน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อการเลี้ยงสุนัขที่จำเป็นต้องอาศัยการดูแลอย่างใกล้ชิด

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อมูลหลักอีกจำนวนหนึ่งที่มีการจัดสรรพื้นที่ระหว่างคนกับสุนัขในรูปแบบที่แตกต่างออกไป โดยมุ่งจัดสรรพื้นที่ให้สุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่รอบ ๆ ตัวบ้าน (ภายในรั้วบ้าน) เนื่องจากภายในตัวบ้านมีพื้นที่ใช้สอยอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับ สุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรงและมีความประสงค์ที่จะใช้สุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงเฝ้าบ้าน ทั้งนี้ การจัดสรรพื้นที่ดังกล่าวยังคงคำนึงถึงความปลอดภัยและความเหมาะสมของสถานที่พักอาศัยของสุนัขเป็นสำคัญ โดยได้มีการจัดทำรั้วและปรับปรุงพื้นที่บริเวณโดยรอบบ้านให้เกิดความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสุนัขจรจัด

การจัดสรรพื้นที่ระหว่างสุนัขเก่ากับสุนัขใหม่

ในส่วนของ การจัดสรรพื้นที่ระหว่างสุนัขเก่ากับสุนัขใหม่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีการจัดแบ่งพื้นที่ให้กับสุนัขที่เข้ามาอยู่ในบ้านไม่พร้อมกันอย่างชัดเจน เพื่อหลีกเลี่ยงการกัดกันของสุนัข จึงมีการจัดห้องติดพัดลมสำหรับสุนัข 1 ห้อง ที่สุนัขสามารถอาศัยได้ประมาณ 4 - 6 ตัว ในแต่ละห้องจะมีการแบ่งเป็นคอก ๆ โดยใช้แผงกั้นสร้างเป็นคอกสี่เหลี่ยมปูด้วยผ้าหนา ๆ เป็นเบาะรองนอนแบ่งโซนอย่างชัดเจนและในแต่ละคอกจะมีอ่างน้ำและถาดอาหารสำหรับสุนัข แต่สำหรับสุนัขที่เก็บมาใหม่ผู้ให้ข้อมูลหลักจะให้ให้อาหารคนเดียวไปก่อนเพื่อให้เกิดความคุ้นชินกับสถานที่ใหม่และลดอาการหวาดกลัวหรืออาจให้อาหารกับสุนัขใจดีไปก่อน หากสุนัขใหม่ไม่สามารถอยู่กับ

ใครได้ก็จะจับใส่กรงไว้ก่อนและเมื่อสุนัขคุ้ยหน้ากันก็จะให้มานอนในจุดที่จัดเตรียมไว้ให้หรือนอนกับสุนัขตัวอื่นต่อไป

ทั้งนี้ ยังคงมีผู้ให้ข้อมูลหลักบางส่วนที่มีได้มีการจัดสรรพื้นที่ระหว่างสุนัขใหม่กับสุนัขเก่าด้วยการนำสุนัขทั้งสองกลุ่มมาอยู่รวมกันให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน โดยในช่วงแรกผู้ให้ข้อมูลหลักจะนำสุนัขใหม่และสุนัขเก่ามาทำความรู้จักกันก่อน โดยการอุ้มสุนัขใหม่ไว้แล้วยื่นสุนัขใหม่ให้สุนัขเก่าดม เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน หลังจากนั้นจะดูที่ท่าของสุนัขทั้งใหม่และเก่า หากสุนัขทุกตัวเริ่มนิ่งและกระดิกหางให้กัน เธอก็จะค่อย ๆ ปล่อยสุนัขใหม่ลงเดินที่พื้นและจะอยู่กับสุนัขตลอดเวลา หลังจากนั้นก็จะค่อย ๆ แยกตัวออกมาปล่อยให้สุนัขใหม่และสุนัขเก่าอยู่รวมกันที่ละนิด ๆ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักจะคอยสังเกตอยู่ห่าง ๆ จนกระทั่งสุนัขใหม่และสุนัขเก่าสามารถอยู่ร่วมกันได้ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลหลักทำเช่นนี้เนื่องจากไม่ต้องการให้สุนัขกัดกันในขณะที่ตนเองไม่อยู่บ้าน และเวลานอนก็จะให้นอนอยู่มุมต่าง ๆ ภายในบ้านไม่ได้จัดห้องสำหรับสุนัขอย่างชัดเจน โดยจะมีเบาะรองนอนให้สุนัขทุกตัว มีอ่างน้ำและถาดอาหารไว้ให้สุนัขตลอด อีกทั้งสุนัขบางตัวก็จะมีที่นอนประจำ เช่น นอนในตะกร้าที่รองด้วยผ้า นอนหน้าประตูคล้ายกับเป็นการปกป้องเจ้าของ หรือทำหน้าที่เป็นผู้เตือนภัยเป็นการตอบแทนเจ้าของ

การทำความสะอาด

วิถีชีวิตประจำวันที่สำคัญประการหนึ่งของผู้รับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านนั้นคงหนีไม่พ้นการทำทำความสะอาดที่อยู่อาศัยของสุนัข โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลี้ยงสุนัขภายในบ้านนั้นจะมีการทำความสะอาดพื้นที่เลี้ยงที่ละเอียดกว่าผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลี้ยงสุนัขไว้บริเวณรอบ ๆ ตัวบ้าน เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลี้ยงสุนัขภายในบ้านจะมีการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างคนกับสุนัข ทำให้ต้องมีการรักษาความสะอาดมากกว่าเพื่อให้ผู้เลี้ยงและสุนัขมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลี้ยงสุนัขไว้บริเวณรอบ ๆ ตัวบ้าน มีการทำความสะอาดพื้นที่เลี้ยงที่น้อยกว่า เนื่องจากมีการจัดสรรพื้นที่ระหว่างสุนัขและผู้เลี้ยงออกจากกันอย่างชัดเจน

ขณะที่การทำทำความสะอาดสุนัขปรากฏว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดล้วนให้ความสำคัญกับการอาบน้ำให้กับสุนัขเป็นลำดับต้น ๆ โดยอาบน้ำให้กับสุนัข 1 - 2

ครั้ง / สัปดาห์ ซึ่งการอาบน้ำให้สุนัขแต่ละตัวจะมีความยากง่ายที่ต่างกันออกไป เนื่องจากสุนัขที่เลี้ยงไว้มีทั้งสุนัขที่มีสุขภาพแข็งแรง สุนัขที่มีความพิการทางร่างกาย และสุนัขที่มีความพิการทางสมอง นอกจากการอาบน้ำให้สุนัขแล้วนั้น ผู้เลี้ยงสุนัข ยังให้ความสำคัญต่อสุขภาพของสุนัขจรจัดที่เลี้ยงไว้เป็นพิเศษ เนื่องจากสุนัขจรจัดยังมีความเสี่ยงจากสภาวะที่พบเจอก่อนที่จะมีบ้าน โดยที่ผู้เลี้ยงจะไม่สามารถทราบได้ว่า สุนัขจรจัดตัวดังกล่าวต้องพบเจอกับอะไรบ้าง กินอย่างไร อาศัยอยู่อย่างไร เพราะโดยธรรมชาติของสุนัขจรจัดนั้นมักอยู่ร่วมกันหลาย ๆ ตัว และใช้ชีวิตคลุกคลี กิน อยู่ หลับ นอน ใกล้เคียง ๆ กัน อันส่งผลให้สุนัขสามารถติดเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ง่ายหากมีสุนัขตัวใดป่วย สุนัขตัวอื่น ๆ ที่เหลือก็ย่อมป่วยตามไปด้วย ซึ่งจะมีเพียงสุนัขจรจัดที่แข็งแรงเท่านั้นที่สามารถเอาชีวิตรอดมาได้ทำให้ผู้รับเลี้ยงสุนัขจรจัดจำเป็นต้องใส่ใจเรื่องสุขภาพมากกว่าสุนัขบ้านทั่วไป

5. การจัดสรรรายได้สำหรับเลี้ยงตนเอง ครอบครัว และสุนัข

ในส่วนของการจัดสรรรายได้สำหรับการเลี้ยงตนเอง ครอบครัว และสุนัขในแต่ละเดือนของผู้ให้ข้อมูลหลักนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มสำคัญ คือ กลุ่มที่มีการจัดสรรค่าใช้จ่ายให้กับสุนัขกับกลุ่มที่ใช้จ่ายงบประมาณที่มีโดยไม่ได้จัดสรรรายได้ กล่าวคือ กลุ่มที่มีการจัดสรรค่าใช้จ่ายให้กับสุนัขนั้นจะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีรายได้ประจำและมีรายจ่ายที่แน่นอนชัดเจน สามารถวางแผนและจัดสรรงบประมาณในการเลี้ยงสุนัข โดยในแต่ละเดือนจะแบ่งเงินส่วนหนึ่งไว้ให้สุนัขที่เลี้ยงไว้ก่อนสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายของสุนัข เช่น ค่าอาหาร ค่าขนมอบสุนัข ค่าอาหารเม็ด และค่ารักษาพยาบาลของสุนัข โดยเงินที่กันไว้ให้สุนัขส่วนนี้อาจจะไม่มากนัก แต่การแบ่งเงินก็จะทำให้ง่ายต่อการใช้จ่ายเพราะแบ่งเป็นสัดส่วนตามความจำเป็น ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ไม่ได้จัดสรรเงินสำหรับสุนัขไว้อย่างชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีอาชีพและรายได้ที่ไม่แน่นอน เช่น ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง ฯลฯ จนทำให้มีรายได้ไม่แน่นอน จึงไม่ได้มีการกันเงินไว้สำหรับค่าใช้จ่ายของสุนัขแยกต่างหากค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยค่าใช้จ่ายสำหรับสุนัขจะถูกใช้รวมไปกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของคนเลี้ยง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีรายได้ประจำ แต่ไม่ได้จัดสรรเงินสำหรับค่าใช้จ่ายของสุนัขแยกออกมาอย่างชัดเจน เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายและหนี้สิน

หลายอย่าง อาทิ ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำมันรถมาทำงาน ค่าอาหารของผู้ให้ข้อมูลหลักไปจนถึงค่าเลี้ยงดูสุนัขที่สูงพอสมควร

6. ความสัมพันธ์กับครอบครัวหลังจากที่มีสุนัขในชีวิต

ภายหลังผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับเอาสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านโดยได้รับความเห็นชอบร่วมกันของคนในครอบครัวตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ณ ช่วงต้นนั้น เมื่อพิจารณาลงไปในเรื่องละเอียด ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลักกับคนภายในครอบครัวภายหลังจากที่มีสุนัขในชีวิตนั้นยังได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อความคิดและพฤติกรรมของคนในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลหลักในหลากหลายมิติ กล่าวคือ ภายหลังจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับเอาสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านแล้วนั้น ส่งผลให้บุคคลในครอบครัวมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากที่คนที่ไม่เคยให้ความสนใจที่จะรับเลี้ยงสุนัข ไม่เคยความช่วยเหลือสุนัขอย่างจริงจังมาก่อน อารมณ์ร้อน ค่อนข้างก้าวร้าว ฯลฯ หากแต่ภายหลังจากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงความคิดและพฤติกรรมของคนในครอบครัวได้เริ่มเปลี่ยนไปในทิศทางที่มีพฤติกรรมที่อ่อนโยน อารมณ์ดี ใจเย็น มีจิตใจเอื้อเฟื้อต่อสัตว์ ทั้งที่ก่อนหน้านี้บุคคลในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลหลักไม่เคยแสดงพฤติกรรมเช่นนี้มาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อประสบกับความไม่สบายใจ ความผิดหวัง ท้อแท้ หรือความเครียดต่าง ๆ หากแต่พอผู้ให้ข้อมูลหลักหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลหลักได้กลับบ้านมาเล่นกับสุนัขก็ทำให้ความไม่สบายใจ ความผิดหวัง ท้อแท้ หรือความเครียดต่าง ๆ เหล่านั้นได้ผ่อนคลายลงไป

นอกจากชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงแล้วนั้น ความเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังผู้ให้ข้อมูลหลักได้นำสุนัขจรจัดกลับมาเลี้ยงที่บ้านนั้นคือชีวิตยามว่างและการไปเที่ยวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อสุนัขเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในสมาชิกครอบครัว กล่าวคือการใช้ชีวิตในช่วงวันหยุดหรือการใช้ชีวิตยามว่างที่โดยปกติแล้วคนทั่วไปและผู้ให้ข้อมูลหลักก่อนที่จะรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านมักจะใช้เวลาวันหยุดหรือเวลาว่างไปกับการออกไปท่องเที่ยวหรือไปตระตามสถานที่ต่าง ๆ ในต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ หากแต่วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลหลักภายหลังจากการรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านกลับมี

วิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับการเลี้ยงสุนัขจรจัดภายในบ้านของตน จนส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักจะมีความถี่ในการออกนอกบ้านที่น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากต้องมีการพักค้างแรมหรือไม่อยู่บ้านเป็นระยะเวลายาวนานนั้น ๆ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำเป็นต้องขอรบกวนให้ญาติ คนรู้จัก หรือว่าจ้างพี่เลี้ยงมาดูแลสุนัขของตนเอง เนื่องมาจากสุนัขที่รับมาเลี้ยงส่วนใหญ่ไม่สามารถอยู่ด้วยตนเองโดยปราศจากการดูแลเอาใจใส่จากผู้ให้ข้อมูลหลักหรือคนเลี้ยงสุนัขได้ เช่นนี้ ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักจึงต้องรบกวนบุคคลอื่น ๆ ให้มาดูแลสุนัข ควบคู่ไปกับ มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดไว้ตามจุดต่าง ๆ ของบ้านเพื่อสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นที่ว่าสุนัขของผู้ให้ข้อมูลหลักจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี โดยผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถมองเห็นและพูดคุยกับสุนัขของผู้ให้ข้อมูลหลักได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ทำงาน ห้างสรรพสินค้า หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7. การให้ความหมาย และคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัด

จากผลการศึกษาชีวิตคนเลี้ยงสุนัขจรจัดในครั้งนี้ พบว่า ผู้เลี้ยงสุนัขจรจัดมีกระบวนการเข้าสู่การเป็นผู้เลี้ยงสุนัขจรจัด เริ่มต้นจากการเข้าสู่สถานการณการพบเจอสุนัขจรจัดที่กำลังเผชิญกับปัญหาหรือความยากลำบากบางประการ จากนั้นพวกเขาได้ตีความหรือให้ความหมายกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญว่า เป็นสถานการณ์ที่อาจทำให้สุนัขมีความเสี่ยงหรือเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวยังเกี่ยวข้องกับ การรับรู้และการตีความต่อสุนัขเหล่านั้นว่า “สมควรได้รับความช่วยเหลือ” เนื่องจากคุณลักษณะของสุนัข เช่น การเป็นลูกสุนัข สุนัขตั้งครรรค์ สุนัขแม่ลูกอ่อน สุนัขที่ถูกทำร้าย สุนัขที่ประสบอุบัติเหตุ สุนัขพิการหรือเจ็บป่วย ซึ่งถูกประเมินว่าเป็นสุนัขที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เต็มที่ พวกเขาเฝ้ามองว่าหากปล่อยสุนัขจรจัดเหล่านั้นไว้ อาจส่งผลให้สุนัขจรจัดตัวนั้นได้รับบาดเจ็บสาหัสจนถึงแก่ความตายได้ การให้ความหมายสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของพวกเขา พวกเขาเรารู้สึกสงสารและรู้สึกผิดหากเดินออกจากสถานการณโดยไม่เสนอความช่วยเหลือใด ๆ การตีความดังกล่าวส่งผลให้พวกเขาในฐานะผู้อยู่ร่วมในสถานการณ์ไม่สามารถอยู่นิ่งเฉยได้ การรับรู้ถึงการตกอยู่ในสถานการณยากลำบากของสุนัขเป็นสิ่งกระตุ้นให้พวกเขาตัดสินใจช่วยเหลือสุนัขโดยมิได้ลังเล เนื่องจากพวกเขาไม่สามารถ

ทนเห็นสภาพความยากลำบากของสุนัขจรจัดเหล่านั้นได้ ประกอบกับการเป็นคนรักสุนัขเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว การตีความและประสบการณ์เหล่านี้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด แม้การตัดสินใจรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองจะเกิดขึ้นภายหลังในบางกรณี ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของประสบการณ์ชีวิตคนรับเลี้ยงสุนัขจรจัดที่มีรูปแบบ เงื่อนไข และการตัดสินใจรับเลี้ยงสุนัขที่แตกต่างจากการรับเลี้ยงสุนัขหรือการซื้อสุนัขมาเลี้ยงโดยทั่วไป

สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้เอื้อให้บุคคลกลุ่มนี้ตีความสถานการณ์ว่าตนเองจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ของ Blumer ที่มองว่า บุคคลกระทำต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ จากพื้นฐานความหมายที่สิ่งนั้น หรือสถานการณ์เหล่านั้นมีต่อตนเอง และยังสอดคล้องกับ Smith and Mackie (2007) และ Darley (1970) ที่มองว่าการเกิดขึ้นของพฤติกรรมความช่วยเหลือเกี่ยวข้องกับการรับรู้ การให้ความหมาย และการประเมินสถานการณ์ในแง่มุมต่าง ๆ การช่วยเหลือมักผ่านการรับรู้สถานการณ์ความต้องการความช่วยเหลือ ในบรรทัดฐานที่สนับสนุนและยับยั้งการช่วยเหลือในครั้งถัดไปอีกด้วย

การที่บุคคลตีความว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ และการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด ล้วนเป็นผลมาจากการตัดสินใจของตัวบุคคลหรือผู้เลี้ยงสุนัขเองเป็นหลัก เนื่องจากในการตัดสินใจนั้น เป็นไปโดยผ่านกระบวนการรับรู้ การคิด การให้ความหมาย การมีมุมมอง รวมทั้งการนำประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าสู่กระบวนการคิด การตัดสินใจ และสถานการณ์เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่บุคคลหรือผู้เลี้ยงคำนึงถึง เพื่อที่จะเลือกแนวทางพฤติกรรม นอกจากนี้หลังจากที่ตัดสินใจเลี้ยงสุนัขจรจัดแล้ว ในชีวิตประจำวันพวกเขาต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลายที่เป็นทั้งพลังสนับสนุนและอุปสรรคในการเลี้ยงสุนัขที่พวกเขาต้องหาแนวทางหรือจัดการอุปสรรคที่เกิดขึ้น

นอกเหนือจากการตีความและการให้ความหมายสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจช่วยเหลือและรับเลี้ยงสุนัขจรจัดในท้ายที่สุด ข้อค้นพบในการศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของอารมณ์และความรู้สึกที่ให้แนวทางการแสดงพฤติกรรมทั้งในช่วงการตัดสินใจช่วยเหลือสุนัขและการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับสุนัขรับเลี้ยง

ดังเช่น ความรู้สึกสงสารสุนัขเมื่อพบเจอสุนัขจรจัดตกอยู่ในสถานการณ์ยากลำบาก หรืออันตราย ความรู้สึกผิดเมื่อรับรู้ถึงสถานการณ์ปัญหาของสุนัขจรจัดแล้วผ่านเลยไปโดยไม่เสนอความช่วยเหลือ ความรู้สึกรับผิดชอบและความรู้สึกผูกพันต่อสุนัขจรจัดใน “สังกัด” ที่ตนให้ข้าวให้น้ำ หรือคั่นเคียวอยู่เป็นประจำ จนนำไปสู่การยื่นมือให้ความช่วยเหลือเมื่อสุนัขเกิดปัญหาขึ้น ความรู้สึกสงสารและความรู้สึกผิดหากออกไปให้ข้าวให้น้ำแก่สุนัขจรจัดในสังกัดผิดเวลาหรือมีเหตุที่ไม่สามารถออกไปให้ข้าวให้น้ำตามปกติได้ เช่น ฝนตกหนัก ความรู้สึกรักและผูกพันกับสุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงที่บ้าน ซึ่งเป็นเหตุให้พวกเธอพยายามเลี้ยงและดูแลสุนัขเหล่านั้นอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการให้อาหารและน้ำที่มีคุณภาพ สะอาดสดใหม่ การให้สุนัขนอนในบ้าน รวมถึงการเปิดพัดลมตลอดคืน เพื่อป้องกันยูงและสร้างความสบายตัวให้แก่สุนัข การจัดเตรียมที่นอนให้แก่สุนัขเพื่อความนุ่มสบายและอบอุ่นเวลานอน การดูแลเรื่องความสะอาดของสุนัขและที่นอนของสุนัขเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี การดูแลฉีดวัคซีนและพาไปรักษายามเจ็บป่วยที่สถานพยาบาลสัตว์ที่ผ่านการตรวจสอบว่ามีคุณภาพ และอุปกรณ์ครบครัน เป็นต้น แนวทางการปฏิบัติต่อสุนัขเหล่านี้ถูกชี้นำด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่คนรับเลี้ยงสุนัขมีต่อสุนัขจรจัดของพวกเขา

นอกจากนั้น “ความสุข” เป็นอีกอารมณ์ความรู้สึกที่ถูกกล่าวถึงโดยตรงและแฝงอยู่ตลอดเวลาเมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักเล่าถึงมุมมองและประสบการณ์การเป็นคนเลี้ยงสุนัขจรจัดของพวกเขา พวกเขามีความสุขที่ตัดสินใจช่วยรับเลี้ยงสุนัขจรจัด พวกเขามีความสุขที่กลับบ้านและที่พักพิงแก่สุนัขจร พวกเขามีความสุขที่เห็นสุนัขมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ต้องอดอยาก ตากแดดตากฝน ไร้บ้าน ไร้คนดูแล และที่สำคัญพวกเขามีความสุขที่เห็นสุนัขมีความสุข รวมไปถึงพวกเขามีความสุขที่ได้ช่วยสุนัขจรจัดกลับบ้าน ให้มีอาหารกินประทังชีวิตตามสมควร อารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้มีส่วนสร้างสีสันให้กับชีวิตประจำวันของพวกเขา และการมีสุนัขเหล่านี้ช่วยสร้างความสุขและคุณค่าทางจิตใจให้แก่พวกเขาอย่างมาก ซึ่งแง่มุมเหล่านี้พวกเขามองว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในชีวิต

บทสรุป

ด้วยรูปร่างที่เปลี่ยนไปของสุนัขและพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขที่ขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม และความเข้าใจที่ถูกต้อง ประกอบกับการที่ภาครัฐยังไม่มีการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่มีความชัดเจน จนส่งผลให้เกิดปัญหาสุนัขจรจัดตามท้องถนนที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนโดยทั่วไป หากแต่มีบุคคลจำนวนหนึ่ง ที่แสดงออกถึงความต้องการในการให้ความช่วยเหลือและรับเลี้ยงสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้าน โดยกระบวนการเข้าสู่การเป็นคนเลี้ยงสุนัขจรจัดที่ปรากฏผ่านมุมมองและประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริงของคนเก็บสุนัขจรจัดมาเลี้ยงไว้ในบ้านของตนเองของ 7 ผู้ให้ข้อมูลหลัก เริ่มต้นจากตัดสินใจรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองที่เป็นผลมาจากสถานการณ์บังคับหรือสภาวะจำยอมที่พบเห็นสุนัขจรจัดได้รับบาดเจ็บ พิการ และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หากปล่อยไว้อาจส่งผลให้สุนัขได้รับบาดเจ็บสาหัส จนถึงแก่ความตาย หรือการมีตัวแบบ (เห็นเพื่อน / คนรู้จักเลี้ยงขนไปช่วยเลี้ยงจนทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสุข) มีความชอบและต้องการเลี้ยงสุนัขจรจัด มีความผูกพันระหว่างผู้รับเลี้ยงกับสุนัขจรจัด จนพัฒนาไปสู่ความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของสุนัขจรจัดและตัดสินใจให้ความช่วยเหลือรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองผ่านกระบวนการรับรู้ การคิด การประเมินศักยภาพ และการพิจารณาทางเลือกระหว่างให้ความช่วยเหลือหรือปฏิเสธการช่วยเหลือสุนัขจรจัดตัวนั้น ๆ บนพื้นฐานที่ได้รับอิทธิพลทั้งจากพลังสนับสนุนที่เอื้อให้พฤติกรรมการรับเลี้ยงสุนัขจรจัดเป็นไปได้ อาทิ ความรู้สึกต่อสุนัขที่มีคุณลักษณะเรียกความสงสารได้เป็นอย่างดี ทักษะที่มองว่าการเก็บสุนัขจรจัดมาเลี้ยงได้มีส่วนช่วยเหลือสังคมและชีวิตเพื่อนร่วมโลก ความมั่นใจในการช่วยสุนัข ความเชื่อว่าด้วยเรื่องบุญ - กรรมว่าการช่วยสุนัขจรจัดเป็นการสะสมบุญ และการสนับสนุนของครอบครัว ในทางกลับกันข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจ การมีปัญหากับเพื่อนบ้าน และมุมมองเชิงลบที่คนภายนอกมองกลับมีส่วนทำให้ผู้รับเลี้ยงสุนัขลังเลในการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัด

ภายหลังจากสุนัขจรจัดเข้ามาเลี้ยงที่บ้านปรากฏว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุนัขมาก่อนสามารถดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเลี้ยงสุนัขจรจัดได้อย่างง่ายดาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพและคุณภาพชีวิตของสุนัขที่ให้ความช่วยเหลือเป็นพื้นฐานสำคัญเพื่อให้สุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงมีคุณภาพ

ชีวิตที่ดีและเป็นส่วนหนึ่งวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลหลัก แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุนัขมาก่อน ที่มีได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมก่อนนำสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองและมีได้คำนึงถึงเรื่องสุขภาพของสุนัข โดยมุ่งให้เพียงอาหารและที่อยู่อาศัยกับสุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงเท่านั้น ทำให้ในที่สุดสุนัขจรจัดที่ช่วยเหลือมานั้นกลับมีอาการป่วยและเสียชีวิตลง จนทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ต่อการเลี้ยงสุนัขที่มีใช่เป็นการเลี้ยงแบบให้อาหารและที่อยู่อาศัยเท่านั้น หากแต่ยังต้องดูแลในเรื่องสุขภาพและคุณภาพชีวิตของสุนัขอีกด้วย

นอกจากนี้ การรับสุนัขจรจัดมาเลี้ยงที่บ้านของตนเองยังส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้เลี้ยงสุนัขจรจัดได้เปลี่ยนไปโดยยึดโยงกับสุนัขของพวกเขาตั้งแต่กิจวัตรประจำวัน การจัดแบ่งพื้นที่สำหรับสุนัข การทำความสะอาด รวมทั้งชีวิตการทำงานและการจัดสรรรายได้ที่ต้องคำนึงถึงสุนัขจรจัดที่รับมาเลี้ยงเป็นส่วนหนึ่ง ตลอดจนการพักผ่อนที่ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความถี่ในการออกนอกบ้านที่น้อยลง ไปจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวหลังจากที่มีสุนัขเป็นส่วนหนึ่งที่คนในครอบครัวกลับมีพฤติกรรมที่อ่อนโยน อารมณ์ดี ใจเย็น มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสัตว์ จนส่งผลให้สุนัขจรจัดในสายตาคนเลี้ยงสุนัขจรจัดกลายเป็นส่วนหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวที่คนในครอบครัวให้ความรัก มีความผูกพัน จนสุนัขได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต ซึ่งนำมาสู่การนิยามความหมายของ “สุนัขจรจัดที่เป็นมากกว่าสัตว์เลี้ยง”

References

- Bangkok Metropolitan Administration. (2005). *Khōbanyat krungthēp-mahānakhōn rīrang kānkhūapkhum kānlīang rīr kām plōisunak* [Bangkok Ordinance: Regarding control of raising or releasing dogs]. Bangkok: Bangkok Metropolitan Administration.
- Berkowitz, L. & Lutterman, K. G. (1968). The Traditionally Socially Responsible Personality. *The Public Opinion Quarterly*, 32(2), 169 - 185.
- Bunmi, T. (2008). *Michel Foucault*. Bangkok: Vibhasa.
- Bureau of Disease Control and Veterinary Service, Department of Livestock Development. (2014). *Khōmūn chamnūan prachākōn sunak nai prathēt Thai pī 2557* [Dog population data in Thailand]. Retrieved November 9, 2016, from <http://dcontrol.dld.go.th/dcontrol/Images/nong/123.pdf>.
- _____. (2016). *Chamnūan prachākōn sunak læ mēo pī 2559* [Cat dog population]. Retrieved December 10, 2017, from <https://drive.google.com/file/d/0B7E7iFEFocNjOUxrZ0VQUUnVILUE/view>.
- Chalamwong, N. (2009). *Rēngchūngchhai thīmītō kānlīangsunak phīra nanthanākān khōng prachāchon nai krungthēpmahānakhōn* [Motivation for dog raising for recreation of people in Bangkok Metropolitan Area] (Master's thesis, Srinakharinwirot University).
- Chanthawanit, S. (2007). *Withīkān wīchhai chēng khunnaphāp* [Qualitative research methods]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Charoensuk, N. (2012). *Mātrakān thāng kotmāl nai kānkhūampkhum kānlīangsunak* [Legal measures for dog control] (Master's thesis, Thammasat University).
- Chiangkul, W. (2007). *Dictionary of development studies*. Bangkok: Saitharn.
- Chompreda, R. (2005). *Lōk khōngkhon liangmā "bāephaisō": Rūp-patham khōng kām bōriphōk yuklōkāphiwat* [The world of "high - society" dog caring: form of consumption in globalization] (Master's thesis, Thammasat University).
- Davis, Mark H. (1994). *Empathy: A Social Psychological Approach*. Madison: WCB Brown & Benchmark.

- Haungsorn, T. (2005). *Pat̄chai thīmūttipol tō kāntatsin̄chai khōng phūsū sunak saibīrianhatkī čhāk̄fām sunak thīčhotthabīan kapsamākhom phatthanā sunak hēng prathedthai nai khēt krungthēpmahānakhōn* [Factors affecting buyer's decisions about purchasing the Siberian Huskies from kennels in Bangkok registered with the Kennel club of Thailand] (Master's thesis, Christian University).
- Khunkhwaeng, J. (2014). *Kānčhatkān sunakčhōnčhat khōng krungthēpmahānakhōn* [Management of the stray dog population in Bangkok Metropolitan Area] (Master's thesis, Thammasat University).
- Kohlberg, L. (1984). *Essays on Moral Development Volume II: The Psychology of Moral Development*. San Francisco: Harper & Row.
- National Statistical Office, Ministry of Digital Economy and Society. (2006). *Kān samrūat sunak thīmīčhaokhōng nai khēt krungthēpmahānakhōn* [Survey of owner - owned dogs in Bangkok]. Bangkok: National Statistical Office.
- Omoto, A. M. & Snyder, M. (1995). Sustained Helping Without Obligation: Motivation, Longevity of Service, an Perceived Attitude Change Among AIDS Volunteers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(4), 671 - 686.
- Panichakul, I. (2016, June 1). *čholuk panhā radap chāt "sunakčhōnčhat lonmīang"* [Delve into the national problem of "Stray dogs overflowing the city"]. Retrieved July 1, 2016, from <https://www.posttoday.com/politic/report/435148>.
- Phadungdech, A. (2009). *Pat̄chai thīmīphontō khwāmsīasala naikān sīaphāsī haikē ongkōnpokkhōngsūanthōngthin: Kranīsuk̄sā khēt thēt̄bān nakorn nakhōnpathom* [Influential factors on tax paying sacrifice for local administration organization: Nakornpathom Municipality case] (Master's thesis, Thammasat University).
- Phipatkan, P., Chaisurkun, C. & Suanphong, Q. (2016). Pat̄chai thīsongphon tō khwāmsamphan rawāng sunak læ phūliang [Factors Affecting the Dog - Owner Relationshi]. In *Kān prachoom hātyai wichākān radapchāt læ nānāchāt Khrangthī Čhet* [The 7th Hatyai National and International Conference] (988 - 977). Songkhla: Hatyai University.

- Phosri, S. (2004). *Khonlānmā* [Dog - runner] (Master's thesis, Thammasat University).
- Phothisita, C. (2011). *Sāt læ sin hæng kånwičhai chæng khunnaphāp* [Science and art of quality research]. Bangkok: Amarin Printing Group Ltd.
- Rushton, J. P., Chrisjohn, R. D. & Fekken, G. C. (1981). The Altruistic Personality and the Self-report Altruism Scale. *Personality and Individual Differences*, 2(4), 293 - 302.
- Schwartz, S. H., & Howard, J. (1981). A Normative Decision - Making Model of Helping Behavior. In Rushton, J. P., & Sorrentino, R. M. (Eds.), *Altruism and Helping Behavior* (189 - 211). NJ: Lawrence Erlbaum.
- Smith, T. W. (2006). *Altruism and Empathy in America: Trends and Correlates*. Chicago: National Opinion Research Center University of Chicago.
- Srisathaporn, T. (2009). *Mātrakān thāng kotmāl nai kånčhatkān panhā sunakčhōnčhat naikhēt krungthēpmahānakhōn* [Legal measures for management of stray dog problems in Bangkok] (Master's thesis, Thammasat University).
- Sunthornphesat, S. (1997). *Tritdī sangkhomwitthayā rūamsamai: Phūnthān nēokhwāmkhīt tritdī thāngsangkhom læ wathanatham* [Theory of contemporary sociology: Basic concepts theories Social and cultural]. Chingmai: Global Vision.
- Suwannaput, N. (2003). *Thākī: krabūankān khaosū āchīp læ prasopkān chīwitpračhamwan* [Cab driver: the process of entering the occupation and everyday life experiences] (Master's thesis, Thammasat University).
- Swatdipong, P. (2007). *Kānčhatrabāp thāng sangkhom: khwām khīt phūnthān thāng sangkhomwitthayā* [Social organization: Basic Sociology]. Bangkok: Thammasat University Press.
- Thai News Agency. (2016, April 19). *Sathiti sunakčhōnčhat thūa prathēt* [Statistics of stray dogs nationwide]. Retrieved October 28, 2016, from <http://www.tnamcot.com/content/450109>.
- Waranusantikun, S. (2003). *Social Psychology: Theories and applications*. Bangkok: Se-ed.
- Wisudthiluck, S. (ed.). (2017). *Animal kingdom: anthropology of animals and animal studies*. Bangkok: Kobfai.

Interviewees:

- A. (Alias). Stray - dog carer. 6 December 2019 & 3 January 2020.
- B. (Alias). Stray - dog carer. 16 July 2019, 25 January 2020 & 22 February 2020.
- C. (Alias). Stray - dog carer. 31 August 2019, 30 September 2019 & 11 January 2020.
- D. (Alias). Stray - dog carer. 17 August 2019.
- E. (Alias). Stray - dog carer. 21 July 2019, 23 November 2019 & 23 February 2020.
- F. (Alias). Stray - dog carer. 18 September 2019
- G. (Alias). Stray - dog carer. 8 June 2019